

AKP kendi “istikrarı” için halkı borca mahkum etti

Baharın müjdecisi Nevruz’da “kuş civıltısına” dahi tahammülü kalmayan Erdoğan, kaybetmeye mahkum.

- AKP iktidara geldiğinde **2** milyar liranın altında bulunan tüketici kredileri, **125** katlık artışla **249.5** milyar liraya yükseldi. Bireysel kredi kartları ile birlikte hane halkının toplam borç yükü 52 kat büyüyerek **6.3** milyar liradan **333.6** milyar liraya ulaştı.
- Kredi kartı sayısı 2002 sonundan bu yana yüzde 261 artışla **57** milyona ulaştı. AKP döneminde vatandaşın cebine net 41 milyon adet yeni kredi kartı konuldu.
- **3 milyon** dolayındaki yurttaş, tüketici kredisi ve/veya kredi kartı borcunu ödeyemediği için “**kara liste**”de...
- AKP, halkı sürekli borçla tüketmeye teşvik etti; bankacılık sektörünün yurt dışından borç olarak sağladığı kaynaklar tüketici kredisi şeklinde başta konut olmak üzere tüketime pompalandı. Tüketici kredisi ve kredi kartlarıyla henüz kazanılmamış gelirler üzerinden borçlanarak tüketen vatandaşlara sanal bir refah süreci yaşatıldı. Borçlar dağ gibi büyürken, vatandaşın sahte zenginleşme algısı oya tahvil edildi.
- AKP döneminde, Türkiye’nin önceki 80 yıldaki toplam dış borç stoku üçe katlandı. 2002 sonunda 129.6 milyar dolar olan dış borç 400 milyar dolara yaklaştı. Gelecek bir yıl içinde yapılması gereken dış borç ödemesi ise 163 milyar dolar...
- “*İstikrar sürsün Türkiye büyüsün*” dediler, ülkeyi ağır borç yükünün altına sokup, **kredili refah** yarattılar.
- Gelinen aşamada vatandaş bankalara; bankalar ve şirketler ise yurt dışı kreditorlere gırtlığına kadar borçlu. Türkiye, 30 Mart yerel seçimlerine tüm kesimleriyle ağır borç yükü altında giriyor.

AKP döneminde Türkiye borçlanma rekoru kırdı. Halk sürekli borçla tüketmeye teşvik edildi; bankacılık sektörünün yurt dışından borç olarak sağladığı kaynaklar tüketici kredisi şeklinde başta konut olmak üzere tüketime pompalandı. Tüketici kredisi ve kredi kartlarıyla henüz kazanılmamış gelirler üzerinden borçlanarak tüketen vatandaşlara bir sanal refah dönemi yaşatıldı. Vatandaşın sahte zenginlik algısı oya tahvil edildi. Bankacılık sektörünün sürekli tüketici kredileri ve kredi kartları ile fonladığı, adeta kaynak bombardımanına tuttuğu iç tüketim canlandıkça, ithalat, dış ticaret açığı ve buna bağlı olarak cari açık büyüdükçe büyüdü. Gelinen aşamada vatandaş bankalara; bankalar ve şirketler ise yurt dışı kreditorlere borçlu. Türkiye, 30 Mart yerel seçimlerine tüm kesimleriyle gırtlığa kadar borç içinde giriyor.

Hanelerin borç yükünde yüzde 12 bin 544’lük artış...

AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılının sonunda 2 milyar liranın altında bulunan toplam tüketici kredileri, aradan geçen sürede tam yüzde 12 bin 544 oranında (125 kat) artarak bu yılın Ocak sonu itibariyle 249.5 milyar liraya ulaştı. Tüketici kredilerinin 111 milyarını konut, 8.4 milyarını taşıt kredileri, yaklaşık 130 milyarını ise diğer krediler oluşturuyor. 2002 sonundan bu yana tüketici kredileri içinde en hızlı artış yaklaşık 417 katla konut kredilerinde yaşandı.

Aynı dönemde bireysel kredi kartı borçları da yüzde 1.841 oranında (18.4 kat) artarak 4.3 milyar liradan 84.1 milyar liraya yükseldi. Böylece tüketici kredileri ile bireysel kredi kartı borçlarının toplamından oluşan hane halkı toplam borç yükü, AKP döneminde 52 kat büyüyerek 6.3 milyar liradan 333.6 milyar liraya ulaştı.

Tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borç bakiyesi (Milyon TL)

	TÜKETİCİ KREDİLERİ				KREDİ KARTI	TOPLAM
	Konut	Taşıt	Diğer	TOPLAM		
2002	266	472	1.235	1.973	4.335	6.308
2003	506	1.655	3.169	5.331	7.030	12.361
2004	2.631	4.194	5.906	12.731	13.717	26.448
2005	13.035	6.352	10.212	29.599	17.227	46.826
2006	23.388	6.662	17.470	47.520	21.466	68.986
2007	32.441	6.123	29.064	67.628	26.352	93.980
2008	39.278	5.530	38.411	83.219	33.419	116.638
2009	44.896	4.421	44.002	93.319	36.465	129.784
2010	60.817	5.671	62.593	129.081	43.652	172.733
2011	74.588	7.365	86.476	168.429	54.999	223.428
2012	85.959	8.007	100.068	194.034	70.435	264.469
2013	109.899	8.531	129.304	247.734	83.806	331.540
2014 (Ocak)	111.131	8.374	129.958	249.463	84.149	333.611

Kaynak: BDDK

AKP ile birlikte kredi kartı sayısı patladı

Türkiye’de 1970’li yıllardan itibaren kullanılmaya, daha çok 1980’lerde yaygınlaşmaya başlayan kredi kartlarının sayısı 2000’li yıllarda katlanarak büyüdü. 1997 yılında 5 milyonun altında bulunan, 2001 sonunda 14 milyona yaklaşan kredi kartı sayısında, asıl patlama AKP döneminde yaşandı. Ocak 2014 itibariyle 57 milyon adede yaklaşan kredi kartı sayısı 2002 sonundan bu yana yüzde 261 oranında artış gösterdi. Bu dönemde vatandaşın cebine net 41 milyon adet yeni kredi kartı konuldu.

Kredi kartı sayısı

	Adet
2002	15.705.370
2003	19.863.167
2004	26.681.488
2005	29.978.243
2006	32.432.193
2007	37.335.179
2008	43.394.025
2009	44.392.614
2010	46.956.124
2011	51.360.809
2012	54.342.148
2013	56.835.221
2014 (Ocak)	56.787.886

Kaynak: BKM

Kredi kartında yıllık işlem hacmi 424 milyar lira...

Kredi kart sayısındaki artışa paralel olarak bu kartlarla yapılan alışveriş ve nakit çekimlerin hacminde yaşanan hızlı büyüme de son yıllarda ivme kazandı. 2008 yılında alışveriş ve nakit çekim olmak üzere toplam 185.5 milyar lira olan kredi kartı işlemlerinin tutarı 2013 yılında 424 milyar liraya ulaştı. Bu da GSYH’de yaklaşık yüzde 72 paya sahip olan özel tüketim harcamalarının yüzde 40’ına yakın bir orana denk geliyor. Geçen yılın tümünde kredi kartlarıyla 387 milyar liralık alışveriş, 37 milyar liralık da nakit çekim işlemi gerçekleştirildi.

Toplam kredi kartı borç bakiyesi 100 milyara gidiyor

Bireysel ve kurumsal tüm kredi kartlarındaki toplam borç bakiyesi 2002-2013 döneminde 21 kat büyüyerek 94.9 milyar liraya ulaştı. 2002 sonunda sadece 4.3 milyar lira olan bireysel kredi kartı sahiplerinin borç yükü, 2013 sonunda 83.8 milyar liraya yükselirken; 2004 sonundan itibaren kayıtlara giren kurumsal kredi kartı sahiplerine ait borç yükü de aynı tarih itibarıyla 11.1 milyar lira oldu. 2002 sonuna göre bireysel kredi kartlarındaki borç bakiyesi yaklaşık 18 kat, kurumsal kredi kartlarındaki toplam borç yükü ise 54 kat artış gösterdi.

Kredi kartı borç bakiyesi (Milyar TL)

	Bireysel	Kurumsal	Toplam
2002	4.335	-	4.335
2003	7.030	-	7.030
2004	12.717	203	12.920
2005	17.227	313	17.540
2006	21.466	476	21.942
2007	26.301	648	26.949
2008	33.419	811	34.230
2009	36.464	1.014	37.478
2010	43.582	1.609	45.191
2011	54.987	2.954	57.941
2012	70.435	5.701	76.136
2013	83.806	11.136	94.942

Kaynak: BDDK

3 milyon kişi “kara liste”de...

Farklı aylarda borcunu ödeyemediği için kara listeye alınanlarla ilgili mükerrerlik giderildikten sonra; başka deyişle bir kişinin yıl içinde bir kez sayılması durumunda tüketici kredisi borcunu ödemeyenlerin 2009 sonunda 169 bin 590 olan sayısı, 2013 sonunda 1 milyon 215 bin 308’e ulaştı. Kredi kartı borcunu ödeyemeyenlerin sayısı da 272 bin 18’den 1 milyon 738 bin 794’e yükseldi. Böylece “kara listede” yer alanların toplam sayısı 441 bin 608’den 2 milyon 954 bin 102’ye yükselerek 7’ye katlandı.

Kara listedeki bireysel kredi ve kart borçluları

	Tüketici kredisi	Kredi kartı	Toplam
2009	169.590	272.018	441.608
2010	113.433	217.906	331.339
2011	159.368	240.858	400.226
2012	308.519	389.726	698.245
2013	464.398	618.286	1.082.684
TOPLAM	1.215.308	1.738.794	2.954.102

Ailelerin gelir artışı yavaşlarken borç artışı hızlandı...

2013’ün tümünde hane halkı harcanabilir gelirinin yüzde 9.7, yükümlülüklerinin ise yüzde 24.1 arttığı tahmin ediliyor. Buna göre hane halkının borç artışı gelirdeki ile giderek arayı açıyor. Hane halkı yükümlülüklerinin harcanabilir gelirine oranı yüzde 40’a yaklaşıyor. Bu oran daha iki yıl önce yüzde 20’lerde bulunuyordu.

Bu arada hane halkının faiz ödemelerinin de yılın tümünde yüzde 21.7 artışla 36.5 milyar liraya ulaştığı tahmin ediliyor. Buna göre 2011’de yüzde 4.4 olan, geçen yıl yüzde 4.9’a çıkan faiz ödemelerin harcanabilir gelire oranı 2013’te yüzde 5.4’e ulaştı. Hane halkı yükümlülüklerindeki artışa karşılık hane halkı tasarruf oranı ise yüzde 7 dolayında bulunuyor ve düşmeye devam ediyor.

Hane halkı borç yükümlülük dengesi (Milyar TL)

	2011	2012	2013
Harcanabilir gelir	531,2	613,9	673,6

Yükümlülükler	252,0	299,9	372,1
Faiz ödemeleri	23,1	30,0	36,5
Faiz ödemesi/harcanabilir gelir (%)	4,4	4,9	5,4
Borç/Harcanabilir gelir (%)	47,4	48,8	55,2

Kaynak: BDDK- TCMB, TÜİK, TCKB

80 yıldaki dış borcu, 11 yılda üçe katladılar...

AKP döneminde Türkiye'nin dış borcu üçe katlandı. 2002 sonunda **129.6** milyar dolar olan toplam dış borç, en son Eylül 2013 durumunu yansıtan verilerde **373** milyar dolar olarak açıklandı. Yani ülke olarak **400** milyar dolar dolayında dış borcumuz bulunuyor. Başka deyişle AKP döneminde, Cumhuriyetin ilk **80 yılında oluşan stokun iki katı kadar net dış borçlanmaya** gidildi. Yani 80 yılın sonundaki dış borç bakiyesi, 11 yılda üçe katlandı. 373 milyar dolarlık dış borcun 111.7 milyar doları kamunun, 5.6 milyar doları Merkez Bankası'nın, 255.3 milyar doları ise özel sektörün...

Dış borcun büyük bölümünün özel sektöre ait olması dolayısıyla AKP sorumluluktan kaçamaz. Çünkü özel sektörün borcu da ülkenin borcudur. Ayrıca AKP işbaşına geldiğinde kamu finansmanını dış borç yerine ağırlıkla iç borçla döndürmeyi benimserken, kur garantisi vererek özel sektörü dışarıdan borçlanmaya teşvik etti.

Şimdi küresel likidite kısılrken, yıllardır AKP'ye güvenip fütursuzca borçlanmış olan bankalar ve reel sektör, yükselen kurlar nedeniyle ciddi risk altında. Bunun da en büyük sorumlusu yine AKP hükümettir. Fed'in parasal sıkılaştırma kararları ile dövizde rekor artış yaşanırken, Türkiye'nin önümüzdeki bir yıl içinde 163 milyar dolar dış borç ödemesi gerekiyor. Bunun da 87 milyar dolarının bankalar ve diğer finans kuruluşlarınca, 51.7 milyar dolarının da reel sektör kuruluşlarınca yapılması gerekiyor.

Üreten Türkiye için CHP...

AKP'nin ekonomi modelinin özünü "tatlı kâr" ortamının çektiği yoğun "sıcak para" ve borçla tüketime özendirilen halkın harcama artışı sayesinde ülkeye yaşatılan sanal büyüme, suni canlılık ve ödünç, kredili refah oluşturuyordu. AKP iktidarı boyunca Türkiye yoğun sıcak para girişi ve bankaların yurt dışında sağladığı kredilerle iç tüketimi fonlaması sayesinde kağıt üzerinde, sanal büyüme kaydetti. Ancak istihdam yaratmayan, işsizliği azaltmayan bu sahte büyümenin kimseye bir hayrı dokunmadı. Aksine tüketimle büyüme modeli, kaçınılmaz olarak, Cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir cari açık belasını Türkiye'nin başına musallat etti ve tüm kesimleriyle ülkeyi ağır bir borç yükünün altına soktu. Fed'in parasal sıkılaştırma uygulamasını hayata geçirmesi üzerine ise sıcak para ve borçlanma dışında oyun planı bulunmayan AKP'nin ekonomideki sahte başarı masalı da sona erdi. Yıllardır milleti yalanlarla kandırıp oy alan Recep Tayyip Erdoğan'ın yolsuzluk ve usulsüzlüklerinin de ortaya saçılması ile gerçekler ortaya çıktı.

AKP oyları hızla eriyor...

Kendi yaptığı araştırmalarda bile oyları yüzde 30'lara inen Erdoğan, elindeki devlet olanaklarıyla daha da despotlaşıyor ve ne pahasına olursa olsun bir kez daha iktidar olmanın yolunu arıyor, ancak nafile...

Baharın müjdesi Nevruz'da "kuş civıltısına" dahi tahammülü kalmayan Erdoğan, artık kaybetmeye mahkum.

Çünkü “İstikrar sürsün Türkiye büyüsün” diye yıllarca halkı kandırıp yandaşlarını zenginleştirip, dünyada benzeri görülmemiş yolsuzluklara imza atan AKP kaçınılmaz sonuna yaklaşıyor.

30 Mart seçimleri AKP iktidarından kurtulmadan ilk önemli dönüm noktası olacaktır.

Türkiye’nin 12 yılını çalan AKP, geride ağır bir borç yükü bırakıp gidecek.

Borçla tüketen değil, üreten ve adil bölüşen Türkiye’yi CHP olarak elbirliğiyle inşa edeceğiz; üretim tüketim dengesini kuracağız.

Sıcak paraya değil, ulusal tasarruflara dayanan hızlı büyüme ve milli gelirin adil dağılımını sağlayacağız.

Sosyal demokratlar olarak bu ülkede sosyal yardımları da ilk biz başlattık, bunu da olması gerektiği gibi, sağlıklı biçimde uygulayacağız. Sosyal yardımların kesilmesi değil bilakis daha etkili biçimde katlanarak artması sağlanacaktır.